

Framtíðar støða Bretlands í Evropeiska Samveldinum verður avgjørd í næstu viku, tá bretar fara á fólkaatkvøðu. Hvønn týðning fær tað fyri Føroyar, um nærmasta grannalandið fer úr ES?

Regin Jacobsen

Stúrir fyri heimsbúskapinum

– Skuldi tað hent, at Bretland tekur seg úr Evropeiska Samveldinum, so fer tað at hava negativar avleiðingar á heimsbúskapin, tað fer at hava negativar avleiðingar á kapitalmarknaðin og tað fer at skapa eitt órógv í eina tíð. Tað sigur Regin Jacobsen, stjóri á Bakkafrøst, um hvørji útlitini eru fyri Bakkafrøst, um Bretland tekur seg úr Evropeiska Samveldinum

HALLUR AV RANA

Seinastu árin er Bakkafrøst vaksin frá at vera ein stór føroysk fyrirtøka til at gerast ein av fremstu fyrirtøkunum innan alivinnuna í heiminum. Tað merkir millum annað, at fyrirtøkan hevur íleggjarar kring allan heim, umframt at hon sjálvsagt útflytir laks til teir stóru marknaðirnir kring heimin. Harímillum eru Evropeiska Samveldið og Bretland ein týðandi partur.

Tí verður tað í høvuðsskrivstovuni á Bakka í Glyvrum eisini fylgt við úrslitinum av bretska fólkaatkvøðuni. Vikuskiftis Sosialurin hevur tosað við Regin Jacobsen, stjóra á Bakkafrøst, ið greiðir frá hvørjar avleiðingar tað kann hava fyri føroysku fyrirtøkuna, um bretar atkvøða fyri at fara úr Evropeiska Samveldinum.

Negativan spiral

Regin Jacobsen greiðir frá, at hóast Bakkafrøst útflytur nógva vøru til Bretlands, so er tað ikki so nóg stongd mörk, men heldur ein viknaður heimsbúskapur, ið kann hava negativar fylgir fyri føroyska alirisan.

– Vit hava ikki gjørt nakrar útrokningar, um hvørja ávirkan eitt nei til ES fær fyri Bakkafrøst, men skuldi tað hent, at Bretland tekur seg úr Evropeiska Samveldinum, so fer tað at hava negativar avleiðingar á heimsbúskapin. Tað fer at hava negativar avleiðingar á kapitalmarknaðin og tað fer at skapa eitt órógv í eina tíð, sigur Regin Jacobsen.

Hóast stjórin í einum av Føroya størstu fyrirtøkum harvið tykist at stúra eitt sindur fyri, at bretar atkvøða nei til 23. juni, so leggur hann dent á, at neiligu avleiðingarnar helst ikki raka føroyskar fyrirtøkur harðari enn aðrar.

– Vit kunnu ugga okkum við,

Regin Jacobsen, stjóri á Bakkafrøst

SAVNSMYND

at teir, ið vit kappast vit, virka undir somu fortreytum sum vit. Eg vænti ikki, at tað verður verri fyri føroyskan útflutning enn fyri útflutningin hjá Kili og Norra. Tað er tað, ið hevur størsta týðning fyri okkum, sigur Regin Jacobsen og greiðir víðari frá.

– Tað týðningarmesta er kappingarførið millum londini. Um tað gongur niður at bakka hjá øllum, og vit relativt sæð ikki verða verri stillað, so missa vit ikki kappingarførið í mun til hini londini.

Onga ávirkan á marknaðaratgongd

Regin Jacobsen vísir á, at við verandi sáttmála við ES, so hevur føroyskur laksur frá Bakkafrøst, eins og hjá øðrum føroyskum alifyritøkum, fría atgongd til innanhýsis felagsmarknaðin hjá ES, og harvið eisini til bretska marknaðin. Tað er somu treytir, ið nærmastu kappingarneytarnir, Norra og Kili, virka undir.

Hóast eitt nei til ES hevur við sær, at Bretland verður eitt egið land, og verandi handilssáttmáli, ið er treytaður av, at Bretland er í ES, harvið ikki kann brúkast at sleppa inn á bretska marknaðin, so væntar stjórin í Bakkafrøst ikki, at tað fer at hava nakra sum helst ávirkan.

– So leingi eingin serligur tollur er álagdur innflutningi av fiskavørum, so má man ganga út frá, at tað verður frí atgongd fyri føroyskan laks til bretska marknaðin. Men sjálvandi verður tað ein heilt nýggj støða, ið tekur seg upp, um Bretland fer úr Evropeiska Samveldinum, sigur Regin Jacobsen.

Bretland ein vaksandi marknaður

At bretska marknaðurin hevur týðning fyri Bakkafrøst, sæst eisini aftur í sölutølunum hjá føroysku alifyritøkuni, har Bretland er eitt av teimum londunum, ið Bakkafrøst selur mest fisk til.

– Bretland er ein týðandi marknaður fyri laksin hjá okkum, og er útflutningurin til Bretlands vaksin síðstu árin. Í lötuni er hann umleið tiggju til fimtan prosent, sigur Regin Jacobsen, og heldur fram.

– ES-marknaðurin er enn størsti marknaðurin hjá Bakkafrøst, og er umleið 40 prosent av útflutninginum hjá Bakkafrøst, harav bretska parturin er umleið 15 prosent. Síðani útflyta vit umleið 25 prosent til USA og eini 20-25 prosent til Fjareystur, sigur stjórin í Bakkafrøst at enda.

HALLUR@SOSIALURIN.FO

MYND: ÁLVUR HARALDSEN

– Vit mugu fyrireika okkum og hugsa um næsta leik. Atkvøðan verður fyrsta dagin og í Føroyum má man fyrireika seg á diplomatiskum støði. Tað vil siga at hava samband við tey røttu fólkinum á teimum røttu støðunum, og tað vænti eg, at sendistovan í London hevur, sigur Marita Rasmussen, ið leggur afturat.

– Eg kundi eisini hugsa mær, at landsstýrið ger skjótt av og hevur eina áheitan klára til bretska myndugleikar so skjótt úrslitið er greitt. Tað er týðningarmikið, at vit ikki lena okkum afturá og enda aftast í eina bíðirøð. Tí tann bíðirøðin verður væntandi long við londum, ið ynskja at samráðast, sigur Marita Rasmussen at enda.

Útflutningurin nógv minkaður

Hóast føroyingar og bretar søguliga sæð hava havt sterk handils-sambond, so hevur handilin millum londini verður minkandi síðstu árin. Innflutningurin stendur sum so í stað, meðan útflutningurin er minkaður við 40 prosentum síðstu árin, upplýsir Marita Rasmussen.

– Út frá teimum hagtølum, ið

– Síðan 2006 til 2015 er útflutningurin minkaður úr umleið 1 milliard krónur til 630 milliónir krónur. So virðið á útflutninginum er nærum minkað í helvt, sigur Marita Rasmussen, stjóri í Vinnuhúsinum

vit hava, so hevur innflutningurin frá Bretlandi verið um 150-200 milliónir krónur um árið, og tað hevur hann verið síðani 2006.

Meðan innflutningurin hevur verið stabilur seinastu nógvu árin, so er talan um eina heilt aðra søgu, tá hugt verður eftir tølunum fyri útflutninginum.

– Síðan 2006 til 2015 er útflutningurin minkaður úr umleið 1 milliard krónur til 630 milliónir krónur. So virðið á útflutninginum er nærum minkað í helvt, sigur Marita Rasmussen.

Hóast útflutningurin av laks sum heild hevur verið vaksandi seinastu árin, so er tað serliga útflutningurin av botnfiskinum, ið er orsök til stóru minkingina. Í 2006 útfluttu føroyingar fyri 695 milliónir krónur av botnfiski, men útfluttu einans fyri 366 milliónir krónur av botnfiski í 2015.

HALLUR@SOSIALURIN.FO